

aan	kopie aan	datum
Algemeen bestuur	Dick Kuiper, Anke Wiegmans	19-10-2020
van		bijlage(n)
Erik Lievers (ambtelijk betrokkene: Stefan Michel)		
onderwerp	kenmerk	
Accountplan Europa 2020-2027	B2020/3594	

1. Inleiding

Het bestuur van de Unie van Waterschappen draagt de verantwoordelijkheid voor de Europese belangenbehartiging van de waterschappen. Vechtstromen kiest er daarom voor om de behartiging van haar Europese belangen primair via de Unie te laten verlopen.

Daarnaast kiezen we ervoor om, wanneer er partijen zijn die dezelfde Europese belangen nastreven als ons, in voorkomende gevallen de krachten ten aanzien van de belangenbehartiging te bundelen.

En 'last but not least' bezoeken we jaarlijks de Europese Week voor de Regio's en Steden en onderhouden we contacten met ons bekende Europarlementariërs die voor ons relevante thema's in portefeuille hebben.

Het accountplan omschrijft op hoofdlijnen wat onze aanpak is ten aanzien van Europa voor de periode 2020-2027 is, welke activiteiten we gaan ondernemen en hoe we dat gaan organiseren. Voor deze looptijd is gekozen omdat het naar aanleiding van de Corona-crisis ingezette Europese herstelbeleid tot en met 2027 loopt, en het de verwachting is dat dit beleid mede bepalend zal zijn voor wat er tot en met 2027 in Brussel gaat worden ontwikkeld.

2. Het netwerk

De Unie en Bureau Brussel

Het bestuur van de Unie van Waterschappen draagt de verantwoordelijkheid voor de Europese belangenbehartiging van de waterschappen. Om de belangen van de leden zo optimaal mogelijk te kunnen behartigen, beschikken de Unie en de Vereniging van Drinkwaterbedrijven over een gezamenlijke vooruitgeschoven post in Brussel die de naam 'Bureau Brussel' draagt. De twee aan Bureau Brussel verbonden lobbyisten, Dieter Staat en Jos van den Akker, werken aan de hand van een werkplan dat periodiek wordt geactualiseerd en door de besturen van de Unie en de Vereniging van drinkwaterbedrijven wordt goedgekeurd. Daarmee wordt vastgesteld welke Europese dossiers de komende jaren prioritair zijn en actief zullen worden opgevolgd.

Vechtstromen kiest ervoor om de behartiging van haar Europese belangen primair via de Unie en Bureau Brussel te laten verlopen. Om deze reden voeren we jaarlijks overleg met het bestuurslid van de Unie dat Bureau Brussel in portefeuille heeft.

Op dit moment is dat dijkgraaf Hein Pieper van Rijn en IJssel. Daarnaast moeten we ervoor zorgen dat voor Vechtstromen belangrijke dossiers worden opgenomen in het werkplan van Bureau Brussel en dat we de Unie en Bureau Brussel van de nodige kennis voorzien om hun werkzaamheden zo optimaal mogelijk te kunnen uitvoeren. Beide genoemde zaken verlopen

goeddeels via de uiteenlopende bestuurlijke commissies en ambtelijke werkgroepen van de Unie.

Daarnaast heeft Bureau Brussel aangegeven het op prijs te stellen om ook rechtstreeks geïnformeerd te worden over ontwikkelingen in ons werkgebied.

Partijen met mogelijk dezelfde Europese belangen

Vechtstromen kiest ervoor om de behartiging van haar Europese belangen primair via de Unie te laten verlopen. Daarnaast kiezen we ervoor om wanneer er partijen zijn die dezelfde Europese belangen nastreven als ons, in voorkomende gevallen de krachten ten aanzien van de belangenbehartiging te bundelen. Om deze reden onderhouden we actief contacten met de volgende partijen:

- de regionale vertegenwoordigers in het Europees Comité van de Regio's;
- de portefeuillehouder Water van de Nederlandse provinciale delegatie;
- de directeur Europa van het bureau van het interprovinciaal overleg;
- de gedeputeerden van Overijssel en Drenthe met Europa in portefeuille;
- de directeur van de Vereniging van Nederlandse gemeenten.

Europarlementariërs met voor ons relevante thema's in portefeuille

In aanvulling op de bovenstaande partijen onderhouden we ook contacten met ons bekende Nederlandse Europarlementariërs, die voor ons relevante thema's in portefeuille hebben. Zij worden door ons actief benaderd om invloed te kunnen nemen de wet- en regelgeving en om het netwerk uit te breiden.

3. Week voor de Regio's en steden

Vanuit het Oostelijke Dijkgraven Overleg (ODO) wordt ieder najaar een meerdaags bezoek voor DB leden van de deelnemende waterschappen georganiseerd naar de Europese Week voor de Regio's en de Steden in Brussel, de EWRC.

Als deelnemer aan het ODO is Vechtstromen medeverantwoordelijk voor de organisatie van het bezoek aan de EWRC, dat in nauwe samenwerking met Bureau Brussel van de Unie wordt georganiseerd. Omdat het bezoek aan de EWRC vanuit het ODO georganiseerd wordt, vindt de evaluatie van dit bezoek ook in ODO verband plaats.

4. Europees beleid

Europees beleid is om meerdere redenen voor Vechtstromen van belang:

- Europees beleid kan als steun fungeren om onze doelen te bereiken.
- Nieuw beleid leert ons wat vanuit Europa belangrijk wordt gevonden voor de komende jaren en biedt ons de mogelijkheid om hier in onze strategie op voor te sorteren.
- Nieuw beleid kan uitmonden in nieuwe Europese wet- en regelgeving.
- Nieuw beleid wordt vaak ondersteund door Europese subsidieprogramma's.

In 2019-2020 zijn er op Europees niveau twee nieuwe beleidsdossiers geïntroduceerd, dit zijn de Green Deal en het Europese Herstelbeleid naar aanleiding van de Corona crisis.

Hoewel het Herstelbeleid op dit moment nog het minst concreet is van de twee, verwachten experts dat de Green Deal qua reikwijdte wel eens ingebed zou kunnen gaan worden in de reikwijdte van het Herstelbeleid.

Om een indruk te krijgen van het Europese Herstelbeleid en de stand van zaken ten aanzien van de Green Deal worden in de volgende twee hoofdstukken eerst het Europese Herstelbeleid geschetst en daarna de Green Deal, zoals deze voorafgaand aan de Corona crisis bedacht was.

Het herstelbeleid

Het concept Herstelbeleid naar aanleiding van de Corona crisis is op 27 mei 2020 gepubliceerd als een mededeling van de Europese Commissie met als titel 'Het moment van Europa: herstel en voorbereiding voor de volgende generatie'. In het betreffende document wordt gesteld dat het herstelbeleid gericht moet zijn op het bouwen van een duurzamer, veerkrachtiger en eerlijker Europa. Onderstaand een aantal tekstdelen uit de bovengenoemde mededeling.

'De uitdagingen van onze generatie – de groene en de digitale transities – zijn thans nog belangrijker dan voor de crisis. Via de hersteloperatie zullen wij beide transities, de groene en de digitale, versnellen. We zullen onze strategische autonomie vergroten en tegelijkertijd de voordelen van een open economie bewaren. We zullen onze partners overal ter wereld steunen en het voortouw nemen voor een nieuwe, krachtigere vorm van multilateralisme waaraan de wereld behoefte heeft. De Commissie vindt dat dit het moment van Europa is, de gelegenheid om te laten zien waar we voor staan en stelt daarom een nieuw herstelinstrument voor van €750 miljard, 'Next Generation EU' getiteld. Daarnaast stelt de Commissie een herziene EU-begroting voor, ten bedrage van € 1100 miljard voor de periode 2021-2027.'

'Het geld van Next Generation EU zal in drie pijlers worden geïnvesteerd, via € 500 miljard aan subsidies en € 250 miljard aan leningen aan de lidstaten. De eerste pijler bestaat uit steun aan de lidstaten voor investeringen en hervormingen om de crisis aan te pakken. De tweede pijler behelst het aanzwengelen van de economie van de EU door particuliere investeringen te stimuleren. De derde pijler heeft betrekking op lessen trekken uit de crisis.'

'De Green Deal is Europa's groeistrategie. Willen we het potentieel ervan optimaal benutten, dan is het van cruciaal belang dat Next Generation EU onze concurrerende duurzaamheid stimuleert. Herstelgerichte overheidsinvesteringen dienen daarom in overeenstemming te zijn met het groene principe van 'niet schaden'. Het groene herstel moet niet alleen tot lange termijn zekerheid leiden, maar er ook toe bijdragen dat de Europese economie op lokaal niveau weer snel op gang komt.'

De Green Deal

De Green Deal is een voorstel van de Europese Commissie om Europa in 2050 het eerste klimaat neutrale continent ter wereld te maken. Om het doel voor 2050 bindend te maken voor alle EU-lidstaten zullen de lidstaten wel eerst moeten instemmen met de nieuwe Europese Klimaatwet.

5. Wet- en regelgeving

Europese wet- en regelgeving is om meerdere redenen voor Vechtstromen van belang:

- Europese wet- en regelgeving heeft substantiële invloed op de doelen die wij nastreven in ons water- en zuiveringsbeheer.

- Door het bovenstaande heeft de Europese wet- en regelgeving eveneens substantiële invloed op de kosten van ons water- en zuiveringsbeheer.
- Daarnaast is de Europese wet- en regelgeving ook van invloed op onze bedrijfsvoering, bijvoorbeeld bij de aanbesteding van projecten.

Naast dat we geïnformeerd willen zijn omtrent nieuwe Europese wet- en regelgeving, proberen we ook bij te dragen aan de beïnvloeding daarvan. Hierbij sluiten we primair aan bij twee sporen, het Unie spoor en het spoor van het Europees Comité van de Regio's.

Het Unie spoor

Zoals reeds toegelicht kiest Vechtstromen ervoor om de behartiging van haar Europese belangen primair via de Unie en Bureau Brussel te laten verlopen. Om deze reden moeten we ervoor zorgen dat voor Vechtstromen belangrijke dossiers worden opgenomen in het werkplan van Bureau Brussel en dat we de Unie en Bureau Brussel van de nodige kennis voorzien om hun werkzaamheden zo optimaal mogelijk te kunnen uitvoeren. Beide genoemde zaken verlopen goeddeels via de uiteenlopende bestuurlijke commissies en ambtelijke werkgroepen van de Unie.

Dat Europese wet- en regelgeving veel aandacht krijgt vanuit Bureau Brussel wordt geïllustreerd door het feit dat zes van de negen prioritaire dossiers uit het werkplan van Bureau Brussel voor 2019-2020 betrekking hebben op Europese wet- en regelgeving. Dit betreft de volgende dossiers:

- Kaderrichtlijn Water
- Drinkwaterrichtlijn
- Microplastics
- Gewasbeschermingsmiddelen
- Richtlijn Stedelijk Afvalwater
- Waterhergebruik

Het spoor van de Comité van de Regio's

Het Europees Comité van de Regio's is een adviesorgaan dat bestaat uit gekozen leden van plaatselijke en regionale overheden in alle 27 EU-landen. Zij kunnen via het Comité van de Regio's hun mening geven over EU-wetgeving die rechtstreeks gevolgen heeft voor de regio's en steden.

De Commissie, de Raad van de EU en het Europees Parlement moeten het Comité van de Regio's raadplegen voor beslissingen die lokale en regionale overheden aangaan. Gebeurt dat niet, dan kan het Comité de zaak aanhangig maken bij het Hof van Justitie. Wanneer het Comité een wetsvoorstel ontvangt, brengt het daarover advies uit aan de betrokken EU-instellingen, daarnaast kan het Comité ook op eigen initiatief advies uitbrengen.

Het Comité van de Regio's geeft steden en regio's op deze wijze een formele stem in het EU-wetgevingsproces zodat rekening wordt gehouden met het standpunt en behoeften van regionale en lokale overheden.

De werkzaamheden van het Comité zijn verdeeld over een zestal vakcommissies, waaronder de commissie 'Natuurlijke Hulpbronnen (NAT)' en de commissie 'Milieu, Klimaatverandering en Energie (ENVE)'. Ellen Nauta (burgemeester van Hof van Twente) is lid van de commissie NAT en Tjisse Stelpstra, gedeputeerde van de provincie Drenthe, is lid van de commissie ENVE.

Met deze beide commissieleden is afgesproken dat wij inzicht krijgen in de agenda's van beide commissies en dat we, als daar aanleiding toe is, de beide commissieleden van schriftelijke ammunities voorzien.

De overige regionale vertegenwoordigers in het Europees Comité van Regio's zijn Bert Bouwmeester (burgemeester gemeente Coevorden), Eddy van Hijum (gedeputeerde provincie Overijssel) en René de Heer (wethouder gemeente Zwolle).

6. Fondsen

Europese Fondsen zijn van belang voor Vechtstromen omdat zij een belangrijke impuls geven aan de ontwikkeling en uitvoering van waterschapsprojecten. Ook voor de komende periode kent het waterschap een forse investeringsopgave voor onderwerpen als de KRW, klimaatopgaven, de waterzuiveringen en medicijnrestverwijdering. In het huidige Bestuursakkoord is de opgave belegd om jaarlijks € 5 miljoen externe financiering te verwerven. Om deze ambitie te verwezenlijken zal ook een beroep moeten worden gedaan op de Europese fondsen. Europese subsidies uit Europese fondsen maken deel uit van de gehele subsidieportefeuille van het waterschap. De visie op het verwerven van subsidies en het daaraan gekoppelde werkplan waarin de belangrijkste acties zijn beschreven geven een uitgebreider beeld van het volledige 'subsidielandschap'.

Op dit moment is er ruim € 68 miljoen euro aan subsidietoezeggingen ontvangen voor lopende projecten binnen het waterschap. Circa € 22 miljoen, ofwel 1/3 deel van dit bedrag is afkomstig uit Europese fondsen. Het verwerven van subsidie kent vele stappen waarin verschillende partijen betrokken zijn. Belangrijke eerste stap in het vergroten van de kans op subsidie is het positioneren van waterschapsthema's binnen de juiste netwerken en bij de juiste programmasecretariaten. Hierbij moet aangetekend worden dat thematische aansluiting niet voldoende is voor succes. Immers niet alle activiteiten komen in aanmerking voor subsidie. Subsidieprojecten worden veelal gekenmerkt door het onderscheidende karakter en de beschikbaarheid van co-financiering. Regulier onderhoud en reguliere werkzaamheden komen in de regel niet in aanmerking voor subsidie. Daarnaast verschilt de concurrentie bij de verschillende programma's.

Om de komende jaren de kans op Europese subsidie te vergroten is het van belang zicht te houden op de ontwikkelingen binnen de Europese fondsen, krachten te bundelen met 'natuurlijke' partners om de belangen te behartigen en lange termijn financieringsstrategieën te ontwikkelen die aansluiten op de prioritaire onderwerpen van Vechtstromen.

Voortgang

Het algemeen bestuur zal mede op basis van het accountplan jaarlijks worden geïnformeerd over de voortgang en uitkomsten van onze activiteiten.